

Nauji vardai

AUŠRA MATULEVIČIŪTĖ

Ilgesio kojos

TYTO ALBA

AUŠRA MATULEVIČIŪTĖ

Ilgesio kojos

Novelių romanas

Vilnius 2010

ILGESIO KOJOS

Jos turėtų būti ilgus ir vikrios, nešančios iki pragarų. Iki niekur.

Jokios kliūtys, jokios kaulų ar sąnarių ligos jų nesustabdys.

Išvykėlio ilgesys. Jis spiria tiesiai į paširdžius, atpažinęs praeitį konkrečiuose daiktuose, abstrakčiuose dalykuose, o kartais – šiaip. Jei nebūtų toks chroniškas ir valdingas, niekas apie tą ilgėsį nekalbėtų. Nulupk senąją odą, – ne išsinerk (kitaip bus pernelyg cool), bet nudraskyk nagais, – naujoji vis vien liks persigėrusi jo kvapo. Ir jam visai nė motais, kad išvažiuavęs stengiesi viską pradėti iš naujo.

Ištikimasis ilgesys pirmas pasitiks tave svetimame krašte. Siau-tės, bet neišves iš proto, apsimes, kad leidžiasi kontroliuojamas. Tačiau visa priklausys nuo jo valios.

Apsigyvenus svetimoje šalyje, reikia kuo skubiau perreguliuoti visas jusles. Ar bent jau senąsias pridengti naujomis, kad nors kiek panėšėtum į dvikultūrę būtybę. Pirmiausia priešinsis kūnas: nusilps akys, skeldės delnai, kartais pykins (natūralu, skrandis turi teisę atmesti neįprastą maistą, vien jau dėl streso). Be to, svaigs galva, tad ilgokai jausiesi it pieštas žmogelis, svirduliuojantis margo atviruko paviršiumi. Kol vimčiodamas šlitiniuosi, nesistebėk, kad neatsiveria jokios durys. Net primygtinai aiškinant, kad esi iš ES šalies. Nuo atviruko plokštumos dar neperėjai į trimatį pasaulį,

supranti? Kitaip tariant, tavęs dar nesugėrė, neasimiliavo. Jie nėra tikri, ar ištikimai mylėsi savo naujuosius namus. Gali net versti juos mylėti. Ne iš blogos valios, bet skausmingai.

Pirmą Vasario 16-ąją entuziastingai ieškosi tautiečių, idant galėtum jaustis esąs tikras lietuvis. Antrais metais juos kviesies į savo namus – vaišinsi balandėliais, fotografuositės prie mažutės stalinės trispalvės. Bet po kelerių metų viskas atrodoys daug paprasčiau. Neišsigąsk – tikrai nesugyvulėjai ir nenutautėjai. Tiesiog nuo šiol, kad suvoktumei kas esąs, bus nebereikalingi konkretūs ženklai.

Tačiau kad ir kur atsidurtum, kad ir ką darytum, persekios baimė nebesurasti to, ką palikai. Basos kojos paupiuose, aukšti senamiesčio mūrai – juos atmintin neš ne velnias, o ištikimasis ilgesys...

Šimtą kartų mintyse atšoksi brolių ir seserų vestuves, tiek pat sykių palaidosi senuosius. O trumpam sugrižęs namo pajusi – kalbos įgūdžiai atšipę, viskas aplink netobula, taisytina. Tave apsups artimiausi iš artimiausių, bet neįstengsi kalbėti, nes tylą šalia jų atrodoys daug pilnesnė. Su svetimais kitaip: žodžiai liesis nekrešdami į jokią prasmę. Svetimiems mes pakantesni nei saviems.

Paradoksas! Artimųjų meilės pasirodys per daug! Išmokęs gyventi beveik be emocijų (net vieni emigracijos metai – šokia tokia mokykla), į papildomus jų kiekius reaguosi kaip į drastišką laiko juostos pasikeitimą. Nors, regis, likai toks pat, bet jau išdresavai jausmus. Ne išdavikiškai – tik tiek, kad išgyventum svetur.

Žmonės kalbės, kad išpuikai, kad nemoki sugrižti, nors tavęs šitaip laukia. Lygins su senąja emigrantų karta – tokia maištinga, patriotiška, liudijusia gyvenimą likusiems čia, nelaisvėje. Vienių teks atsiprašyti, kad trūksta laiko, kitiems bandysi įtikinti. Teisinsies. Ne tiek dėl klaidų, kurių pridarei svetur, kiek dėl to, kad palikai tėvynę, kad niekas tavęs čia nebesulaiko.

Kas nors būtinai paklaus: „Ko ten važiavai?“ Ir nežinosi, ką atsakyti. Po dešimties metų net nebemokėsi aiškiai suformuluoti. „Toks mano pasirinkimas“, – lemensi. Paprasta, bet neatsako į klausimą... Mylintieji tylės. Supratę ar ne, niekada tiesiai nepriekaištaus dėl to, kad juos palikai ir esi NEBE ČIA.

O kartais ir TEN, ir ČIA bus taip ilgu, kad jausi ašaras tvinkstant nuo pat papilvės.

Ne, „kartais“ – netinkamas žodis ilgesiui nusakyti. Taip bus VISADOS.

Netikrumas. Ilgesio kojos – išjudintos tavo šaknys.

Atvirai ir iš širdies – I.

INESA LABAI GRAŽI

Manęs laukia nebloga scenaristo ateitis, jei, anot mano dėdės, bent iki dvidešimt aštuonerių suprasiu, kad ne tik amerikiečių filme galima nudobti policininką. Kol toji valanda ateis, dar keletą metų būsiu akylai saugomas besikeičiančių gubernančių.

Dabartinės auklės kalbėsena, pasak mano tėvų, idealiai dera prie mūsų šeimos charakterio: akcentas nerėžia ausies, balso tonas ramus, o tembras – it raminanti bangų mūša – ypač jaudina tėtį, kilusį nuo pajūrio. Auklės vardą irgi nėra sunku išstarti. Inesa. Šiokiadieniais, o kartais ir savaitgalį, ji turi atstoti daug dirbančią mūsų mamą.

Iš pradžių mes, visi trys vaikai, purkštavom ir maištavom, tačiau dabar – Inesa, ir *that's it!* Tiek jau išmokau per metus anglų kalbos pamokų. Mūsų rajone jos – prestižo reikalas, arba *klaasė*, kaip eidama pro dizainerių vitrinas ilgesingai nutęsia mano sesuo.

Taigi Inesa punktuoli, paprasta, dėmesinga, viską žino apie gyvūnus ir prancūzų dailininkus (o aš maniau, kad tose šalyse, iš kurių žmonės bėga pas mus, vaikai nieko nesimoko).

Tiesa, tėvai man draudžia klausinėti Inesos apie jos krašto istoriją. Ypač po to sykio, kai ji bandė man aiškinti, kodėl pas juos niekas nenori gyventi Sibire. Ten juk tiek daug nepanaudotos erdvės dide-

liems namams statyti! Japonai ten perka žemės rėžius ir savo malonumui augina daržoves. Tačiau mamytė tada nukirto: „Ne tavo amžiui!“ Aš taip nemaniau. Inesa, ko gero, irgi, bet nepuolė ginčytis, nes ji visada taktiška ir mandagi (net džiaustydamą skylėtas mūsų tėčio glaudes).

Per šiuos porą metų aš jau praaugau Inesos sėdmenis. Jie labai apvalūs, todėl kartais nesusilaikau ir prisėlinęs žaibiškai sugriebiu – tok! Bet klykteli ne auklė, o mama – esą taip elgtis nemandagu. Mano treniruočių auka tik atlaidžiai šypsosi. Nepaisant visų nepatogumų, tai puiki proga patikrinti, kiek apima mano vis ilgėjantys pirštai.

Inesa labai aukšta, puriom raudonom garbanom ir itin šviesaus gymio. Mano antakiai tankesni (esu suskaičiavęs 184 plaukelius), bet jos skaisčiam veide jie ryškūs lyg pirmieji mūsų kiemo vijoklių daigai. Turbūt dėl to daug kas į Inesą ilgai žiūri. Tik mano auklė labai kultūringa, todėl niekada nieko nesako, neliepia liautis spoksoti. Be to, ji nešioja akinius, tad, galimas daiktas, apskritai nepastebi į ją spoksančių. Net senelis, kuris skundžiasi pavargusiomis akimis, negali atplėšti nuo jos žvilgsnio. Kai vienąsyk paklausiau mamos, kodėl taip yra, ji kiek sumišo, bet paskui atsakė: matyt, todėl, kad Inesa labai... graži?

Kad auklė patinka mano dziudo treneriui, supratau pats, be niekieno pagalbos.

Aš irgi turiu mylimąją – Lili. Mano *ex* vardu Sara. Ji nusprendė draugauti su kitu, irgi iš mūsų klasės, nes jis už mane aukštesnis. Tad dabar aš esu su Lili, o mano buvusioji – su aukštaūgiu Natanu. Man labiau patinka Sara, tik negaliu jos mylėti, nes draugauju su Lili. Aišku, tai komplikuota, bet juk negalima ardyti tvarkos!

Inesos mums pavydi beveik visų klasės draugų mamos. Nežinau, ar dėl to, kad ji labai graži, ar kad visada pasiruošusi už mus guldyti

Aušra Matulevičiūtė gimė nuošaliame Rokiškio rajono viename. Baigė lietuvių kalbos, o vėliau ir žurnalistikos studijas. Prieš septynerius metus emigravo į Prancūziją, gyvena Paryžiuje. „Daugelis stebisi, kad iki šiol kalbu be akcento, – rašo ji. – „Kol kas“, – pasakytų vienas iš mano knygos herojų...“

Debiutiniame Aušros Matulevičiūtės novelių romane „Ilgesio kojos“ tyrinėjama „svetimo“ situacija šiuolaikiniame Europos katile. Pagrindinė veikėja Inesa, išėivė iš Lietuvos, dirba aukle, tvarko svetimus namus ir drauge su libaniečiu vyru Eliotu mėgina kurti savo gyvenimą Paryžiuje. Pristaikyti ir rasti vietą pasaulyje sunku ne tik emigrantams, bet ir patiems paryžiečiams – karjeros siekiančiai sekretorei, maištaujančiam paaugliui, viskuo nusivylusiam dėstytojui...

Keista įvairių kultūrų sampyna kuria nesusipratimų, nesusikalbėjimų virtinę. Kiekviena novelė – naujas įvykis, portretas ar prisiminimas. Su subtilia ironija autorė žvelgia ne tik į lietuvių pasaulyje, bet ir į patį pasaulį, kuriame netrūksta nei meilės, nei abejonių, nei juoko, nei ašarų.

ISBN 978-9986-16-777-8

www.tytoalba.lt